

1 **Följebrev Proposition 4:** 2 **Ändring i SFS principprogram**

3 **Inledning**

4 Principprogrammet beskriver SFS övergripande åsikter. En större revidering av
5 principprogrammet gjordes vid SFSFUM 2019 och därmed föreslår styrelsen med
6 denna proposition endast tre specifika ändringar i principprogrammet. Detta med
7 anledning av att styrelsens arbetsgrupp för åsiktsutveckling har identifierat två
8 områden där SFS ståndpunkter behöver förtydligas: 1) hållbarhetsfrågor och 2)
9 kårstatusprocessen. Dessutom föreslår styrelsen på initiativ från SFS
10 kvalitetskommitté SQC en ändring i stycke 4.3. Kvalitetssäkring.

11 I propositionsutkastet har alla förslag på tillagd text i SFS principprogram
12 markerats med gult. Observera att tillagd text under 4.3. Kvalitetssäkring ersätter
13 nuvarande text.

14 **Motiveringar till föreslagna ändringar**

15 **Ändring av 1.2. Akademin i kunskapssamhället**

16 Hållbarhetsfrågor har under de senaste åren fått allt större utrymme inom
17 akademien och samhället i stort. Då dessa frågor ofta diskuteras inom
18 högskolesektorn har styrelsen identifierat ett behov för SFS att formulera
19 tydligare åsikter om hållbarhet. Under 2019/2020 har styrelsens arbetsgrupp för
20 åsiktsutveckling inhämtat synpunkter på hållbarhetsfrågor från medlemskårerna
21 vid höstens medlemsmöte. Utifrån detta underlag föreslår därför styrelsen att i
22 principprogrammet under 1.2. Akademin i kunskapssamhället lägga till några
23 förtydligande meningar. Stycket lämnas i övrigt orört.

24 De föreslagna ändringarna syftar till att tydliggöra SFS syn på akademins roll när
25 det gäller hållbarhet samt vad som är statens och lärosätenas ansvar. Fokus ligger
26 på ekologisk hållbarhet eftersom SFS åsikter om social och ekonomisk hållbarhet
27 till stor del regleras i andra delar av principprogrammet samt i SFS
28 ställningstaganden.

29 **Ändring av 2.5. Studentinflytande**

30 Under 2019/2020 har en av SFS ambitioner varit att arbeta för en rättssäker och
31 transparent process för kårstatus där studentinflytandet och studentkårernas

32 oberoende samt förutsättningar är i fokus. Som ett led i detta har SFS publicerat
33 en rapport som undersöker hur kårstatusprocessen går till i praktiken. Styrelsens
34 arbetsgrupp för åsiktsutveckling har därutöver diskuterat hur SFS åsikter i frågan
35 om vad som utgör en rättssäker och transparent kårstatusprocess kan tydliggöras
36 och har för detta ändamål inhämtat synpunkter från medlemskårerna vid höstens
37 medlemsmöte. Utifrån detta underlag föreslår därför styrelsen att i
38 principprogrammet under 2.5. Studentinflytande lägga till några förtydligande
39 meningar om kårstatusprocessen. Stycket lämnas i övrigt orört.

40 OBS: Här har styrelsen i detta skede valt att presentera två alternativa förslag för
41 kårerna att ta ställning till vid vårens medlemsmöte. Det ena utgår från att
42 lärosätena, som i dag ansvarar för kårstatusprocessen, ska ha detta ansvar även i
43 fortsättningen. Det kräver därför att lärosätena inte ställer andra krav på
44 motprestationer för kårstatus än vad som regleras i lagar, förordningar och
45 föreskrifter. Det andra förslaget utgår från att ansvaret för kårstatusprocessen
46 överläts på en nationell instans för att därmed standardisera processen ytterligare.

47 **Ändring av 4.3. Kvalitetssäkring**

48 SQC har gjort bedömningen att den nuvarande formuleringen i principprogrammet
49 om kvalitetssäkring behöver uppdateras då UKÄ:s och lärosätenas arbete med
50 kvalitetssäkringssystem kommit längre. Den nuvarande texten är också på en
51 något för detaljerad nivå vilket gör att den inte alltid överensstämmer med vad
52 som faktiskt ligger i studenternas intresse. Med anledning av detta föreslår
53 styrelsen att i principprogrammet byta ut texten under 4.3. Kvalitetssäkring.
54 Stycket ändras därför i sin helhet. Den nya formuleringen tydliggör lärosätenas
55 ansvar för ett kontinuerligt kvalitetsarbete.

56 **Proposition 4:** 57 **Ändring i SFS principprogram**

58 Förslag till beslut

59 Styrelsen föreslår fullmäktige

60 att i SFS principprogram ändra texten under 1.2. Akademien i
61 kunskapssamhället från

62 ”Akademins kärnverksamhet går ut på att skapa, förädla och sprida kunskap. För
63 kunskapssamhällets utveckling spelar därför akademien en helt avgörande roll.

64 Högre utbildning, forskning och samverkan mellan akademien och det omgivande
65 samhället är helt avgörande frågor för att skapa social, ekonomisk och ekologisk
66 hållbarhet.

67 De stora utmaningar som samhället står inför kan varken politiken, marknaden,
68 civilsamhället eller vetenskapssamhället lösa på egen hand. Akademien har därför
69 en viktig roll att fylla som knutpunkt mellan de olika verksamheterna på lokal,
70 regional, nationell och internationell nivå. Genom akademins förmedlande av
71 kunskap kan lösningar skapas på hur vi bäst möter gemensamma problem som
72 berör till exempel miljö, hälsa, ekonomi, teknik eller sociala frågor.”

73 till

74 ”Akademins kärnverksamhet går ut på att skapa, förädla och sprida kunskap. För
75 kunskapssamhällets utveckling spelar därför akademien en helt avgörande roll.

76 Högre utbildning, forskning och samverkan mellan akademien och det omgivande
77 samhället är helt avgörande frågor för att skapa social, ekonomisk och ekologisk
78 hållbarhet.

79 Alla aspekter av hållbarhet är centrala för samhället. Det finns dock anledning att
80 ägna särskild uppmärksamhet åt frågor om ekologisk hållbarhet då detta är en
81 förutsättning för både social och ekonomisk hållbarhet samtidigt som tiden för att
82 motverka stora klimatförändringar är knapp. På ett principiellt plan ska
83 lärosätena själva utforma sin verksamhet men på grund av den akuta
84 klimatkrisen har staten ett särskilt ansvar att på nationell nivå ställa krav på ett
85 större fokus inom hållbarhetsfrågorna. Samtidigt som akademien bör minska sin
86 egen klimatpåverkan har lärosätena unika möjligheter att tillhandahålla utbildning
87 och forskning om hållbarhet som kommer hela samhället till godo. Hållbarhet är
88 inte begränsad till någon särskild vetenskaplig disciplin utan kan ingå i alla
89 ämnen. Det är väsentligt att hållbarhetsfrågor inom akademien behandlas i en
90 internationell kontext.

91 De stora utmaningar som samhället står inför kan varken politiken, marknaden,
92 civilsamhället eller vetenskapssamhället lösa på egen hand. Akademien har därför
93 en viktig roll att fylla som knutpunkt mellan de olika verksamheterna på lokal,
94 regional, nationell och internationell nivå. Genom akademins förmedlande av

95 kunskap kan lösningar skapas på hur vi bäst möter gemensamma problem som
96 berör till exempel miljö, hälsa, ekonomi, teknik eller sociala frågor.”

97

98 **att** i SFS principprogram ändra texten under 2.5. Studentinflytande från

99 ”Studenter ska, till skillnad från kunder på en marknad, vara medaktörer inom
100 akademien. De spelar en avgörande roll för planering, styrning och utveckling av
101 akademien på alla nivåer. Studenterna har både rätten och skyldigheten att genom
102 ett aktivt studentinflytande påverka akademins verksamhet. Studenterna ska ha
103 förutsättningar och möjlighet till inflytande i frågor som ligger utanför akademins
104 verksamhet som särskilt berör studenternas utbildning eller vardag.

105 För att studentinflytandet ska fungera väl krävs demokratiskt styrda studentkårer
106 som är organisatoriskt självständiga gentemot lärosäte, statsmakter och samhället
107 i övrigt. Studentkårerna ska även i största möjliga mån garanteras ekonomiskt
108 oberoende. Det ska finnas tydliga lagar, förordningar och regler som reglerar
109 beviljande av kårstatus som garanterar studentkårerna en rättssäker, tydlig och
110 transparent process. Lärosäten ska ha möjlighet att ta in externa representanter i
111 beslutande organ för att främja mångfacetterade perspektiv på verksamheten. De
112 externa representanterna får dock aldrig vara den största gruppen.

113 Eftersom ett välfungerande studentinflytande är en viktig angelägenhet för hela
114 samhället som en medaktör inom akademien är det av särskild vikt att alla
115 studentkårer ges möjlighet till kunskapsutveckling, oavsett de individuella
116 förutsättningar varje enskild studentkår har. Detta bör ske på både lokal och
117 nationell nivå.

118 Kvalitetsutveckling, utbildningens rättssäkerhet och studenternas välmående är
119 viktiga kärnfrågor för studentkårerna. Studenternas rätt till organisering och
120 deras förutsättningar för inflytande genom studentkårer ska regleras i tvingande
121 lagstiftning.”

122 till

123 ”Studenter ska, till skillnad från kunder på en marknad, vara medaktörer inom
124 akademien. De spelar en avgörande roll för planering, styrning och utveckling av
125 akademien på alla nivåer. Studenterna har både rätten och skyldigheten att genom
126 ett aktivt studentinflytande påverka akademins verksamhet. Studenterna ska ha
127 förutsättningar och möjlighet till inflytande i frågor som ligger utanför akademins
128 verksamhet som särskilt berör studenternas utbildning eller vardag.

129 För att studentinflytandet ska fungera väl krävs demokratiskt styrda studentkårer
130 som är organisatoriskt självständiga gentemot lärosäte, statsmakter och samhället
131 i övrigt. Studentkårerna ska även i största möjliga mån garanteras ekonomiskt
132 oberoende. Det ska finnas tydliga lagar, förordningar och regler som reglerar
133 beviljande av kårstatus som garanterar studentkårerna en rättssäker, tydlig och
134 transparent process.

135 Lärosätet ska tydligt, tillgängligt och med god framförhållning informera dess
136 studenter på alla nivåer om gällande kårstatusprocess. För att studentkårer ska
137 vara oberoende gentemot lärosätet får inte lärosätet ställa andra krav för
138 kårstatus än vad som regleras i lagar, förordningar eller föreskrifter. Det måste
139 därmed finnas tydliga skrivelser för vad som krävs för att bli beviljad kårstatus.

140 **ELLER**

141 För att säkerställa studentkårers oberoende gentemot lärosätet ska beslut om
142 kårstatus fattas av en nationell instans. Denna ska tydligt, tillgängligt och med
143 god framförhållning informera lärosäten och studenter om gällande
144 kårstatusprocess. Det måste finnas tydliga skrivelser för vad som krävs för att bli
145 beviljad kårstatus.

146 Lärosäten ska ha möjlighet att ta in externa representanter i beslutande organ för
147 att främja mångfacetterade perspektiv på verksamheten. De externa
148 representanterna får dock aldrig vara den största gruppen.

149 Eftersom ett välfungerande studentinflytande är en viktig angelägenhet för hela
150 samhället som en medaktör inom akademien är det av särskild vikt att alla
151 studentkårer ges möjlighet till kunskapsutveckling, oavsett de individuella
152 förutsättningar varje enskild studentkår har. Detta bör ske på både lokal och
153 nationell nivå.

154 Kvalitetsutveckling, utbildningens rättssäkerhet och studenternas välmående är
155 viktiga kärnfrågor för studentkårerna. Studenternas rätt till organisering och
156 deras förutsättningar för inflytande genom studentkårer ska regleras i tvingande
157 lagstiftning.”

158

159 **att** i SFS principprogram ändra texten under 4.3. Kvalitetssäkring från
160 ”Kvalitetssäkring är en gemensam angelägenhet för samtliga verksamma inom
161 lärosätet, inklusive studenter. Kvalitetssäkring sker på lokal, nationell och
162 internationell nivå och bör följa vedertagna internationella överenskommelser. Vid
163 granskningar av enskilda utbildningar är samtliga delar av utbildningens innehåll
164 och genomförande centrala, i synnerhet examinationens innehåll.
165 Kvalitetssäkringssystem ska ta tillvara på vetenskapspersonernas och
166 studenternas perspektiv och erfarenheter samt ta hänsyn till flera olika faktorer
167 så att en så mångfacetterad bild som möjligt framkommer. Fokus inom
168 kvalitetssäkringssystem ska vara utveckling för att främja studenternas lärande
169 och utbildningarnas innehåll medan aspekter som jämförbarhet och kontroll är
170 sekundära. Kvalitetssäkringssystemens kontrollerande komponenter får inte vara
171 så tidskrävande att utbildningens utveckling eller kvalitet hämmas.
172 Studentinflytande och pedagogisk utveckling på kurs- och programnivå bör vara
173 centrala komponenter i ett kvalitetssäkringssystem. Studenterna ska självständigt
174 och oberoende ha möjlighet att uttrycka sig om sitt lärosätes
175 kvalitetssäkringsarbete.”

176 till

177 ”Kvalitetsarbetets syfte är att säkra och stärka möjligheten för studenter att
178 tillgodogöra sig utbildning av hög kvalitet inom alla nivåer av högre utbildning.
179 Genom kvalitetsarbetet ska både en hög lägsta nivå samt utveckling av
180 utbildningens genomförande garanteras. Då den akademiska verksamheten
181 bedrivs i en internationell kontext följer det att kvalitetsarbetet också gör det.
182 Lärosätet bär det främsta ansvaret för kvalitetsarbetets genomförande. Lärosätet
183 ansvarar för att självständigt utveckla ett kvalitetsarbete grundat på den
184 vetenskaplighet som ska känneteckna alla delar av den akademiska
185 verksamheten. Lärosätena ansvarar också för att ta fram en egen
186 kvalitetsdefinition som utgår från lärosätets förutsättningar och särart.
187 Studenternas roll i kvalitetsarbetet är central, både i fråga om att definiera god
188 kvalitet och hur den ska uppnås. Ett värdefullt kvalitetsbegrepp kan inte existera
189 skilt från studenterna eftersom högre utbildning inte kan existera skilt från
190 studenterna.”